

**การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นเกี่ยวข้องกับสินบนของการปฏิบัติหน้าที่
ขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568**

บทนำ

เหตุการณ์ความเสี่ยงด้านการทุจริตด้านการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนเมื่อเกิดแล้วจะมีผลกระทบทางลบ ซึ่งปัญหามาจากสาเหตุต่าง ๆ ที่ค้นหาดันต่อที่แท้จริงได้ยาก ความเสี่ยงจึงจำเป็นต้องคิดล่วงหน้าเสมอ การป้องกันการทุจริต คือ การแก้ไขปัญหการทุจริตที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของหัวหน้าส่วนราชการ และเป็นเจตจำนงของทุกองค์กรที่ร่วมต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ

การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ในองค์กร จะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งได้ว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช้การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

องค์การบริหารส่วนตำบลดอนทอง ในฐานะผู้รับผิดชอบในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของหน่วยงานของรัฐ จึงได้ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นเกี่ยวข้องกับสินบนของการปฏิบัติหน้าที่ จำนวน 4 ประเด็น คือ

1. การอนุมัติ การอนุญาต ตามพระราชบัญญัติอำนาจความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558

2. การใช้อำนาจตามกฎหมาย / การให้บริการตามภารกิจ

3. การจัดซื้อจัดจ้าง

4. การบริหารงานบุคคล

รวมทั้งการกำหนดมาตรการกิจกรรม แนวทาง ในการป้องกันความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในประเด็นเกี่ยวข้องกับสินบนของการปฏิบัติหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลดอนทอง

หลักการ

การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งได้ว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนของการปฏิบัติหน้าที่ หรือในกรณีที่พบการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เข้าใจจุดเสี่ยงที่อาจทำให้เกิดการทุจริต
2. ปรับปรุงกลไกการทำงาน เพื่อยับยั้งการทุจริต และเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ
3. เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐมีการบริหารราชการด้วยความโปร่งใสเป็นธรรม ตรวจสอบได้
4. เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย

นิยามความเสี่ยงการทุจริต (Corruption Risk)

การดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบ หรืออาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงานในอนาคต

องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure / Incentive หรือแรงกดดันหรือแรงจูงใจ Opportunity หรือ โอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ คุณภาพการควบคุม กำกับควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือ การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

เกณฑ์กำหนดระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต (Likelihood)

ตารางระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต (Likelihood)		
ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
5	สูงมาก	มีโอกาสดังเกิดขึ้นเป็นประจำ หรือ
		มีโอกาสดังเกิดขึ้นมากกว่า 5 ครั้ง / ปี
4	สูง	มีโอกาสดังเกิดขึ้นบ่อยครั้ง หรือ
		มีโอกาสดังเกิดขึ้นไม่เกิน 4 ครั้ง / ปี
3	ปานกลาง	มีโอกาสดังเกิดขึ้นบางครั้ง หรือ
		มีโอกาสดังเกิดขึ้นไม่เกิน 3 ครั้ง / ปี
2	น้อย	มีโอกาสดังเกิดขึ้นน้อยครั้ง หรือ
		มีโอกาสดังเกิดขึ้นไม่เกิน 2 ครั้ง / ปี
1	น้อยมาก	มีโอกาสดังเกิดขึ้นได้ยาก หรือ
		มีโอกาสดังเกิดขึ้นไม่เกิน 1 ครั้ง / ปี

เกณฑ์กำหนดระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ที่ส่งผลต่อการดำเนินการ

ตารางระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)			
ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย (ผลกระทบทางการเงิน)	คำอธิบาย (ผลกระทบที่ไม่ใช่ทางการเงิน)
5	สูงมาก	ความเสียหายตั้งแต่ 1,000,000 บาทขึ้นไป	เกิดความเสียหายต่อรัฐ เจ้าหน้าที่ถูกลงโทษ ข้อมูลความผิด เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม
4	สูง	ความเสียหายตั้งแต่ 500,000 บาท ถึง 1,000,000 บาท	ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบด้านความ โปร่งใส สื่อมวลชนลงข่าวอย่างต่อเนื่อง และ สังคมให้ความสนใจ
3	ปานกลาง	ความเสียหายตั้งแต่ 250,000 บาท ถึง 500,000 บาท	หน่วยงานตรวจสอบเข้าทำการตรวจสอบ ข้อเท็จจริง
4	น้อย	ความเสียหายตั้งแต่ 100,000 บาท ถึง 250,000 บาท	ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคนภายใน หน่วยงาน มีคนร้องเรียน แจ้งเบาะแส
5	น้อยมาก	ความเสียหายตั้งแต่ 100,000 บาท หรือน้อยกว่า	แทบจะไม่มี

กำหนดระดับความเสี่ยง (Degree of Risk) โดยใช้ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต (Likelihood) คูณด้วยระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ซึ่งระดับความเสี่ยงกำหนดไว้เป็น 4 ระดับ และจัดทำแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map)

ระดับความเสี่ยง = โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต x ระดับความรุนแรงของผลกระทบ

Degree of Risk = Likelihood x Impact

ลำดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
1	ความเสี่ยงระดับสูงมาก	15 – 25
2	ความเสี่ยงระดับสูง	9 – 14
3	ความเสี่ยงระดับปานกลาง	4 – 8
4	ความเสี่ยงระดับต่ำ	1 - 3

แผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map)					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ(Impact)				
	1	2	3	4	5
5	5	10	15	20	25
4	4	8	12	16	20
3	3	6	9	12	15
2	2	4	6	8	10
1	1	2	3	4	5

แผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map)					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ(Impact)				
	1	2	3	4	5
5	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
4	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
3	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
2	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง
1	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 องค์การบริหารส่วนตำบลดอนทอง ประเมินความเสี่ยงการทุจริตประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนของการปฏิบัติหน้าที่ ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อจัดทำแผนการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต เพื่อสร้างมาตรการในการป้องกันและการลดโอกาสการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับสินบนของการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อสร้างมาตรการในการป้องกันและการลดโอกาสการทุจริต โดยพิจารณาจากปัจจัย 2 ปัจจัย คือ โอกาสที่จะเกิด (Likelihood) พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ ความเสี่ยงและผลกระทบ (Impact) การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้น รายละเอียดตามประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนของการปฏิบัติหน้าที่ ดังต่อไปนี้

ประเด็นสินบน	เหตุการณ์ความเสี่ยงในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนจากการปฏิบัติหน้าที่	ระดับความเสี่ยง	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
1. การอนุมัติ การอนุญาตตามพระราชบัญญัติอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558	เจ้าหน้าที่มีการเรียกรับสิน เพื่อช่วยให้การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ง่ายขึ้น หรือได้รับการยกเว้น หรือไม่ เป็นไปตามระเบียบ และกฎหมาย	4 x 4 (สูงมาก)	- ขับเคลื่อนการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558 โดยให้ปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด - จัดทำช่องทางยื่นขอใบอนุญาตให้ก่อสร้างอาคาร ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ผ่านระบบออนไลน์ - จัดทำแนวปฏิบัติ Dos & Don'ts เพื่อเป็นมาตรการควบคุมความเสี่ยงการเรียก - รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดไม่ว่าเพื่อตนเองหรือผู้อื่น หรือผลประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ - จัดทำและเผยแพร่คู่มือการให้บริการสำหรับผู้รับบริการผ่านเว็บไซต์หลักขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองเพื่อผู้รับบริการจะได้ทราบวิธีการ ขั้นตอน ระยะเวลา และค่าธรรมเนียมของงานที่มาใช้บริการ

ประเด็นสินบน	เหตุการณ์ความเสี่ยงในประเด็นที่เกี่ยวกับสินบนจากการปฏิบัติหน้าที่	ระดับความเสี่ยง	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
2. การใช้อำนาจตามกฎหมาย / การให้บริการตามภารกิจ	- เจ้าหน้าที่มีพฤติกรรมเลือกปฏิบัติกับประชาชนผู้มารับบริการ - ใช้อำนาจตามกฎหมายเพื่อช่วยเหลือญาติ พี่น้อง หรือพวกพ้องของตนเอง	4 x 3 (สูง)	- จัดทำช่องทางการบริการประชาชนออนไลน์ (E-Service) ทางหน้าเว็บไซต์ขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนทอง และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงช่องทาง เพื่อป้องกันปัญหาการรับสินบน - จัดทำแนวปฏิบัติ Dos & Don'ts เพื่อเป็นมาตรการควบคุมความเสี่ยงการเรียก - รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดไม่ว่าเพื่อตนเองหรือผู้อื่น หรือผลประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ - ส่งเสริมการปฏิบัติงานตามประมวลจริยธรรมของเจ้าหน้าที่รัฐ - ช่องทางการร้องเรียนเจ้าหน้าที่

ประเด็นสินบน	เหตุการณ์ความเสี่ยงในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนจากการปฏิบัติหน้าที่	ระดับความเสี่ยง	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
3. การจัดซื้อจัดจ้าง	- คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ หรือตรวจงานจ้าง มีการเรียกรับเงินหรือผลประโยชน์จากผู้รับจ้าง และจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่ถูกต้อง - การจัดซื้อจัดจ้างไม่เป็นไปตาม TOR	3 x 5 (สูงมาก)	- อบรมให้ความรู้ระเบียบเกี่ยวกับจัดซื้อจัดจ้าง - ทำหนังสือรับรองตนเองว่าไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียกับผู้ยื่นขอเสนอหรือคู่สัญญาในการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนทอง - มาตรการจัดทำแนวปฏิบัติ Dos & Don'ts เพื่อเป็นมาตรการควบคุมความเสี่ยงการเรียกรับ - รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดไม่ว่าเพื่อตนเองหรือผู้อื่น หรือผลประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ - เปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างบนเว็บไซต์หลักขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนทอง

ประเด็นสินบน	เหตุการณ์ความเสี่ยงในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนจากการปฏิบัติหน้าที่	ระดับความเสี่ยง	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
4. การบริหารงานบุคคล	ช่วยเหลือญาติ หรือพวกพ้องของตนเองในการสอบเข้ารับราชการเป็นพนักงานจ้าง	3 x 5 (สูงมาก)	- ดำเนินการสอบคัดเลือกเพื่อเป็นพนักงานจ้าง ตามประกาศของคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดสระบุรี โดยดำเนินการดังนี้ 1. การสอบคัดเลือกเพื่อเป็นพนักงานจ้าง ให้ดำเนินการตามประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดสระบุรีกำหนดอย่างเคร่งครัด 2. แต่งตั้งคณะกรรมการสรรหาโดยให้มีบุคคลภายนอกเข้าร่วมด้วยทุกคณะ ประกอบด้วย คณะกรรมการออกข้อสอบ คณะกรรมการส่งมอบข้อสอบ คณะกรรมการเก็บรักษาข้อสอบ คณะกรรมการควบคุมห้องสอบ คณะกรรมการตรวจข้อสอบ 3. ประกาศผลคะแนน และผลการสอบคัดเลือกอย่างเปิดเผยผ่านเว็บไซต์หลักขององค์การบริหารส่วนตำบลหนอง